

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 47.

Lýsingarprisur fyri petitreglu: 30 oy. á forsiðuni,
20 oy. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 23. november 1935.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævsnarstöðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

9. árg.

Árvakin!

Arbeidrarar og fiskimenn eru fjøldin í Føroyum.

teir eiga tí tað krav, at landsins valdu álftismenn sýna teimum fullar sómdir og leggja alla orkuna á fyrri at fremja teirra interessur - men higartil hava landsins valdu menn sett aðrar interessur enn fiskimansins og arbeidrarans fremst.

Ver tí nú árvakin, Føroya arbeidari og fiskimaður, set teir frá, sum læna oyruni fyrst til tær interessurnar, ið ganga ímóti slitmansins interessum.

Sovandi maður fer ikki sigur. Einans hin árvakin nær á mál.

Fiskimaðurin og arbeidarin í Føroyum hava val eftir val, ártíggju eftir ártíggju gingið til val við ella ímóti øðrum av teimum afturhaldsflokkum. Og nú sita teir við sviðið soð, sita við sviðanum, við ásaningun av, at aðrar interessur enn teirra hava verið roktaðar. Ikki bara tað, nei — so syrgiligt tað er, er sannleikin tann, at slitmansins, arbeidrarans og fiskimansins interessur hava beinavegin verið kovdar, tagdar íhel ella beinleis kváldar, niðurstemmðar.

Vit hava her í blaðnum so oftani ávíst dømi eftir dømi, hvussu afturhaldsflokkarnir á tingi, sjálvstýrið og sambandið, hava gingið orindi fyrri teir «stóru» og niðurstemmað arbeidraranna og fiskimanna interessur.

Vit skulu bert minna á einstok dømi sum afturhaldsflokkanna avvising av fiskimanna ynski um at fáa broytt reglugerðina fyri kostarhaldið umborð, teirra avvising av fiskimanna umsókn um hjálp til bygging av turki-húsum, og nú í eykatingsetuni avvisan av F. F.s ynski um

annaðhvørt teir flokkar framvegis skulu styðjast, ið hava latið smámansins interessur ligið av láni,

ella hereftir skal fæst ein socialistiskur politikkur, ið av sonnum er smámansins, slitmansins politikkur.

Fiskaútflutningurin.

P. M. Dam røða við 2. viðgerð.

Málini, ið hava verið til viðgerðar í hesi tingsetu, eru handfarin í tilflokum bráðskundi, at ein maður, sum stendur uttannevndar, hevur haft lítlan og ongarn stundir at set seg inn í einkulheitið í málunum. 5—10 minuttir, áðrenn hesin fundur varð settur og orðadrátturin byrjaði, varð nevndarálitið lagt fram fyrri okkum at lesa. Mer eru sostatt inni í tey kor at lesa hetta langa álit fegjognum, undirskrifa tað, ið var at finnast at, samstundis sum ein skuldi lurta eftir framsøgumanninum.

Og her er mangt at finnast at. Til eitt einstakt punkt havi eg loyvt mær at seta eitt broytingaruppskot, sum eg, soleiðis sum nú korini á tingi eru fyrri ein so lítlan flokk sum javnaðarflokkin, eisini havi nýst at skriva, meðan framsøgumaðurin talaði. Við triðju viðgerð má eitt broytingaruppskot hava 4 undirskriftir. Eitt tilflok broytingaruppskot kundi sostatt ikki framsetast av mær, uttan lán av undirskriftum frá mótstöðuflokkunum.

Áðrenn eg komi til mitt broytingaruppskot, vil eg siga nokur orð til at lýsa frá minari og javnaðarmannastöðuni í hesum týðningarmikla spurningi.

Mær kemst tað soleiðis, at viðgerðin av øllum teim ymsu málum, sum nerta við okkara fiskasølu hevur borið í ljósið ein tilflok veikleika, hjálpaløysi, sundurlyði og plánløysi innan fyrri okkara eksportarar, at tað er meir enn hættisligt av Føroya lögtingi til ikki at taka sær um reiggj her við beinleis at yvirtaka fiskasøluna, t. v. s. taka ábyrgðina fyrri einari centralisering av okkara fiskasølu. Ein tilflok sølumiðstöða má sjálvandi leiðast av forrættningekspertum.

Fiskimenn, útgerðamenn, okkara vinnulív í síni heild vildu vunnið og vunnið í stórum við at okkara fiskasøla kom inn í fastar reglur, eina fasta skipan, hvari ikki alt kom at falla og standa uppá tilfældigheitir, og hvari teir veiku og av kanska sjálvum teim útlendsku keyparum treyðaðu smáu og stórra eksportarar kunna oyðileggja í hundradum av túsumum fyrri teim, ið enn standa fríir og óheftir í sínum disposisjónum.

Okkara avgjörda stöða er, at landið, Føroya lögtin, nú sker fegjognum armóðina og fegjognumfóru og tekur ansvar ið fyrri eina fiskasølucentral fyrri allar Føroyar.

Telegram

til
Det færøske Socialdemokrati.

Det danske Socialdemokrati sender sine hjerteligste Lyk-
enskninger i Anledning af den straalende Valgsejr.

Stauning. Hans Nielsen. Alsing Andersen.
C. Klauewer. Hedtoft-Hansen.

Hetta er ikki ljóð fyrri oyruni á mínum heiðraðu mótstöðumonnum, ið meina við mær, at ein solucentral er tað einasta rætta her, men tingið skal bara ikki blanda seg uppí her. Teir privatu skulu greiða henda spurning — og teir privatu eru so klandursamir ímóti hvørjum øðrum, at teir hava væl talað, men ikki kunnað komið á samt. Tað hava altíð verið nakrir, ið hava hildið seg kunna gjørt eitt særligt »jobb« við at flogið aleina.

Eg vil taka í sumt í álitinum, sum týðiliga visir, hvussu rætt tað er, ið eg havi sagt um skilið innan fyrri tað felag, sum hevur lopið so ræðuligt fram í harnarópi ímóti teirri lóg, ið tingið víðtók í seinastu setu.

Har stendur: . . . Raderiforeningens Repræsentanter mente, at der senere paa Dagen kunde komme nye Forhandlingar i Stand, og Vinnuevndens Formand udtalte, at man til enhver Tid var til Disposition, men Raderiforeningen sluttede sin Generalforsamling, og dens Medlemmer rejste hjem uden paany at sætte sig i Forbindelse med Vinnuevndina.

So fast kendu teir andsvárið, at teir fóru heim uttan at leggja lag í at fara samráðingarnar til enda!!!

Hetta ljóðar ótrúligt. Men tað stendur í álitinum, ið er undirskrivað av ikki minni enn 9 monnum, sum A. Samuelsen, Kr. Djurhuus, J. Danielsen, J. H. Joensen, sjálvur reiðara N. Nielsen, Edw. Mitens, J. Kallsoy og S. Poulsen.

Tað er rópt við himmalkraft av eksportorum, at lögtingsviðtøkan hevur oyðilagt søluna. Og nú er tað »en Kendsgerning, at der i ca. 6 Uger, forinden Bekendtgørelsen traadte i Kraft, ikke havde fundet Salg Sted, og alt tyder paa, at det skyldes det Forhold, at vor Kvota i Spanien for 1935 er opbrugt, og at der hverken kan skaffes officiel eller uofficiel Tillægskvota.»

Hava menn so einans rópt fyrri at fáa rumbul (politikk). Men eitt tilflok rumbul er nakað dyrt, tá ið tað skal nerva okkara livsinteressur í ikki lítlum munil

og tað er væl skiljandi, at hesi orð eru komið í álitid:

»Medens Lægtings Hændlemæde har været dikteret af kun det ene Ønske: Viljen til at værne og gavne Samfundet i sin Hæbhed, har Bekendtgørelsen her paa Øerne i Pressen været brugt til offentlig Drøftelse af Sydlænds-fisken, som herved trods den ubetinget fine Kvalitet er blevet misanbefalet som Markedsvare i Spanien — en Drøftelse, som ikke kan siges at være egnet til at gavne Samfundet.»

Menn eru samdir um at reguleringin ikki skal avtakast uttan so er, at tað prógvast, at hon verður at virka sum importregulering í Spania. Hetta er sjálvandi rætt. Men mær tykist, at tingmenn hava gjørt blóðskævt í at hava rættað seg eftir reiðaranna ynski um regulering frá 1. apríl 1936 og ikki eftir fiskimannafelagsins ynski um, at einki glopp skal vera í eksportreguleringini, og at hitt nýggja reguleringssuppskotið tí skal taka við við tað sama, hitt gamla fer úr gildi, alto 1. januar 1936.

Tað má vera innlýsandi, at tær somu grundir, sum eru fyrri regulering frammanfyrri nýttar og aftaná 1. apríl 1936, eru tilstøðis í tíðarskeiðinum frá 1. januar til 1. apríl 1936. Hví skal hetta gloppið gevast teimum, sum ein nevndarlímur segði við meg, »nævenyttige« til kanska at trokka hin veikara partin til vikis, ið so kanska kemur at brenna inni við sínum. Vist stendur tað, at hann eigur forlods kvota í apríl, sum ikki er sloppin av við sitt. Men hvat hjálpur tað, tá ið hann kemur at kenna annan svíða av tí, at fiskurin hevur ligið ov leingi.

Eg vóni, at tingmenn greiða atkvøðu fyrri hesum broytingaruppskoti, ið er skrivað eftir fiskimanna ynski:

Ændringsforslag
til Udvalgsforslag i Lægtingssag
Nr. VI—1935 (Eykingsetan):
Fiskaútflutningurin.

I Stedet for »1. April 1936«
i § 1 i »II. Bekendtgørelse
angaende Udførsel af Klipfisk
og Saltfisk fra Færøerne